

เอกสารวิชาการ (Concept Paper) กิจกรรมถอดบทเรียน

เรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาและลดโอกาสการ
กระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติดภายหลังพ้นจากระบวนการยุติธรรม

จัดทำโดย กลุ่มการเวก

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๑๖
สถาบันพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม
ประจำปี ๒๕๖๘

รายชื่อสมาชิกกลุ่มที่ ๑ การเวก หลักสูตรการบริหารงานยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๑๖

ที่	ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง/สังกัด
๑.	นายกฤษณพล วุฒิจันทร์	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๒.	พ.ต.อ.กฤษณ์ฐ วรชัฏกล้าหาญ	รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเพชรบุรี
๓.	นายจักรพล ปานปุมทอง	ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร กลุ่มงานบริการลูกค้า บริษัท ออกโต้ เอกซ์ จำกัด
๔.	นายธวัชชัย สุขศิริผล	ผู้อำนวยการกลุ่มปฏิบัติการรักษาความปลอดภัยและกิจการพิเศษ สำนักสืบสวนและกิจการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
๕.	นายธัชวุทธิ์ พุทธิสมบัติ	เลขานุการศาลแรงงานกลาง ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งผู้พิพากษา ศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม
๖.	นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการร่างกฎหมายประจำ (นักกฎหมายกฤษฎีกาทรงคุณวุฒิ) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๗.	พ.ต.ต.หญิง พรรณทิพย์ เต็มเจริญ	พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเชี่ยวชาญ กรมสอบสวนคดีพิเศษ
๘.	นายพลิชฐ์ แก้วศรีงาม	กรรมการผู้จัดการบริษัท บริษัท เวลท์ แอปไฟรซัล จำกัด
๙.	พ.ต.อ.ฤทธิ์ ปานดำ	รองผู้บังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบังคับการสืบสวนสอบสวน กองบัญชาการตำรวจนครบาล
๑๐.	นางสาวศศิพรรณ พวงพันธ์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการสิทธิการวิสามัญ ๕ (นิติกรเชี่ยวชาญ) สำนักกรรมการสิทธิ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๑๑.	จำเริญสุธีร์ บุษราคัม	ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๑๒.	นางสาวอัจฉรา เข้มทองใหญ่	ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายศุลกากร กองกฎหมาย กรมศุลกากร

การประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาและลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ซึ่งเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังจากกระบวนการยุติธรรม

ยธส. ๑๖ กลุ่มการเวก

๑. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑ กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

๑.๑.๑ ในกรณีเด็กอายุเกินสิบสองปี^๑ หรือเยาวชนซึ่งมีอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์^๒ กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ดังต่อไปนี้

(๑) กระทำความผิดฐานเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือเสพวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ ตามมาตรา ๑๖๒ หรือฐานเสพสารระเหยตามมาตรา ๑๖๓ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๒) กระทำความผิดฐานมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เพื่อเสพ ตามมาตรา ๑๖๔ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๓) กระทำความผิดฐานจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามมาตรา ๑๔๕ ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๑๔๖ ซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามมาตรา ๑๔๘ หรือซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๔) กระทำความผิดฐานจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๑๔๗

^๑ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“เด็ก” หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่าอายุที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่ยังไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ

(มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๙) พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่า เด็กอายุยังไม่เกินสิบสองปีกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ)

^๒ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) กระทำความผิดอาญาฐานอื่น เช่น กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๙๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และตรวจพบว่ามียาเสพติดไว้ในครอบครองด้วย

๑.๑.๒ ในกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดดังกล่าวข้างต้นจะมีการดำเนินการนำตัวเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ มีการร้องทุกข์ กล่าวโทษ แจ้งความ จับกุม สืบสวน สอบสวน ฟ้องร้อง และพิจารณาพิพากษาคดี ตามลำดับ และเมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นประการใดแล้ว ในกรณีที่ไม่มี การควบคุมตัว เด็กและเยาวชนจะกลับไปอยู่กับครอบครัวและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ในกรณีที่ มีการควบคุมตัว เจ้าพนักงานพินิจจะรับตัวเด็กและเยาวชนดังกล่าวไว้ควบคุมดูแลเพื่อแก้ไขบำบัดฟื้นฟู หรือฝึกอบรมในสถานที่ควบคุมเมื่อได้รับหมายควบคุมตัว โดยการควบคุมตัวไว้ในสถานที่ควบคุมของสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และมีการจำแนกเด็กและเยาวชน จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรายบุคคล และการพัฒนาพฤตินิสัยเด็กและเยาวชน กล่าวคือ การแยกและจัด ประเภทเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดวิธีการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน และการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมตาม สภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน ตลอดจนการฝึกอบรมและการสงเคราะห์เด็กและเยาวชน ในระหว่างที่ถูกควบคุมและภายหลังปล่อยตัว ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและ เยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๑.๑.๓ เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการแก้ไข บำบัดฟื้นฟู ตลอดจนการฝึกอบรมและสงเคราะห์ เด็กและเยาวชนจนครบถ้วนแล้ว จะได้รับการปล่อยตัวเพื่อกลับคืนสู่สังคมซึ่งจะมีการติดตามดูแล ให้คำแนะนำ ปรึกษา และให้ความช่วยเหลือ ทางด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมต่อไป ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑.๑.๔ สาเหตุการกระทำผิด สรุปในภาพรวมจากการสืบเสาะพินิจ โดยประมวลข้อเท็จจริง จากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) แล้วจัดทำรายงานข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุแห่งการกระทำความผิด การลงโทษ หรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนของพนักงานคุมประพฤติ ผู้อำนวยการสถานพินิจเพื่อรายงานต่อศาลเยาวชนและครอบครัวสรุปได้ดังนี้

(๑) สาเหตุน่าเป็นปัจจัยพื้นฐานหรือเบื้องหลังของเด็กและเยาวชนก่อนที่จะนำไปสู่ การมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการพัฒนาการและการอบรมสั่งสอนให้เกิดเป็นความคิด ทัศนคติ บุคลิก พฤติกรรม และลักษณะนิสัยในตัวบุคคลนั้น ๆ

(๒) สาเหตุสนับสนุนเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนยังคงมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมต่อไป ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมหรือครอบครัวที่มาสนับสนุนให้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นยังคงดำเนินอยู่

(๓) สาเหตุกระตุ้นเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการกระทำผิดในแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นเสมือนตัวกระตุ้น ให้ลงมือกระทำ วิเคราะห์ได้จากพฤติการณ์การกระทำผิดเป็นหลัก โดยปัจจัยต่าง ๆ มักจะเกิดขึ้นก่อนการ กระทำผิดเพียงชั่วขณะ

๑.๑.๕ การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในกระบวนการยุติธรรม

(๑) เด็กและเยาวชนจะได้รับการอภิบาลและการพินิจ รวมทั้งพัฒนาพฤตินิสัยในระหว่าง ที่ถูกควบคุม

(๒) จำแนกเด็กและเยาวชนตามความเสี่ยงและความจำเป็น และการจัดทำแผนการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

(๓) แก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามแผนการฝึกอบรม รวมทั้งบำบัดยาเสพติดตามผลการจำแนกกลุ่มเสี่ยงเสพติดโดยโปรแกรมบำบัดยาเสพติดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(๔) จัดการศึกษาสายสามัญและฝึกวิชาชีพให้กับเด็กและเยาวชน

(๕) จัดทำแผนเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน และจัดทำแนวทางในการติดตามภายหลังปล่อย

๑.๑.๖ การติดตามภายหลังพ้นจากระบบการยุติธรรม โดยเจ้าพนักงานพินิจและเครือข่ายผู้ติดตามภายหลังปล่อยของสถานพินิจหรือศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการร่วมกัน เพื่อดำเนินการติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว ตามแนวทางในการติดตามภายหลังปล่อย โดยพิจารณาประเมินจากปัจจัยปกป้องต่อการกระทำผิด ๕ ประการ ตามแนวคิด Good Live Model ได้แก่ (๑) การส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการศึกษาหรือมีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามความถนัดหรือความสนใจ (๒) มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย (๓) มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน (๔) มีการคบเพื่อนที่ดี และมีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามหลักของการดำเนินชีวิตโดยปกติสุข โดยมีเงื่อนไขการติดตามทุก ๓ เดือน ๖ เดือน และครบ ๑ ปี จึงยุติการติดตามช่วยเหลือ

๑.๑.๗ การกระทำผิดซ้ำ

การกระทำผิดซ้ำในที่นี้หมายถึงกรณีที่เด็กและเยาวชนเมื่อพ้นจากระบบการยุติธรรม และได้รับการปล่อยตัวแล้วได้หวนกลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในความผิดฐานเดิมอีกภายในช่วงระยะเวลาสามปี ซึ่งกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการนำเสนอข้อมูลในรายงานการกระทำผิดซ้ำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗) โดยเป็นข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ ที่เป็นทั้งภาพรวมการจำแนกตามฐานความผิดและการเปรียบเทียบการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนประเภทต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำแบบสะสมในการติดตามปีที่ 1-3 จำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ พ.ศ.	เด็กและเยาวชน ทั้งหมด (คน)	จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ					
		การติดตามปีที่ 1		การติดตามปีที่ 2		การติดตามปีที่ 3	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2564	9,587	1,184	12.35	1,855	19.35	2,369	24.71
2565	9,344	858	9.18	1,684	18.02		
2566	8,284	612	7.39				

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำแบบสะสมในการติดตามปีที่ 1-3 จำแนก

ตามฐานความผิด

ฐานความผิด	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564						ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565				ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	
	กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 1		กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 2		กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 3		กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 1		กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 2		กระทำผิดซ้ำ ในการติดตาม ปีที่ 1	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คน)		(คน)		(คน)		(คน)		(คน)		(คน)	
ยาเสพติด	909	76.77	1320	71.16	1643	69.35	554	64.57	1094	64.96	323	52.78
ทรัพย์สิน	98	8.28	190	10.24	251	10.6	114	13.29	209	12.41	123	20.1
ชีวิตและร่างกาย	44	3.72	103	5.55	147	6.21	69	8.04	130	7.72	68	11.11
อาวุธ	39	3.29	89	4.8	114	4.81	46	5.36	102	6.06	51	8.33
ความสงบสุข	16	1.35	22	1.19	25	1.06	11	1.28	16	0.95	3	0.49
เพศ	11	0.93	19	1.02	26	1.1	11	1.28	21	1.25	11	1.8
อื่นๆ	67	5.66	112	6.04	163	6.88	53	6.18	112	6.65	33	5.39
รวม	1,184	100	1,855	100	2,369	100	858	100	1,684	100	612	100

ที่มา : รายงานสถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

จากรายงานสถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดังกล่าว ปรากฏว่าเด็กและเยาวชนทุกรายที่เข้าสู่กระบวนการของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมแล้วในปีงบประมาณต่างๆ โดยจำแนกตามฐานความผิดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ พบว่าการกระทำผิดซ้ำภายในการติดตามปีที่ ๑ มีจำนวนร้อยละ ๗๖.๗๗ ปีที่ ๒ มีจำนวนร้อยละ ๗๑.๑๖ ปีที่ ๓ มีจำนวนร้อยละ ๖๙.๓๕ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ พบว่าการกระทำผิดซ้ำภายในการติดตามปีที่ ๑ มีจำนวนร้อยละ ๖๔.๕๗ ปีที่ ๒ มีจำนวนร้อยละ ๖๔.๙๖ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ พบว่าการกระทำผิดซ้ำ ปีที่ ๑ มีจำนวนร้อยละ ๕๒.๗๘ แสดงให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามสภาพปัญหา รวมทั้งได้รับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดให้โทษด้วย เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมแล้ว ถึงแม้ว่าจำนวนการกระทำผิดซ้ำจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในระหว่างที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมและมีกระบวนการติดตามภายหลังสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมแล้วก็ตาม แต่ยังเป็นจำนวนที่ค่อนข้างมาก ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน รัฐจะต้องสูญเสียงบประมาณแผ่นดินในการสนับสนุนภารกิจกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชนในแต่ละปีเพิ่มสูงขึ้น สังคมจะได้รับผลกระทบโดยรวมในด้านความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ประเทศชาติต้องสูญเสียโอกาสจากคุณค่าและพลังสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สามารถสรุปสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

(๑) ตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ที่สอดคล้องกับช่วงอายุการพัฒนาร่างกายของวัยรุ่น อายุช่วงกระทำความผิดเกิน ๑๒ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ อยู่ที่ร้อยละ ๑๙.๑๐ และอายุเกิน ๑๕ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ถึง ๑๘ ปีบริบูรณ์ อยู่ที่ร้อยละ ๘๐.๘๙

ตารางที่ ๓ ช่วงอายุที่ถูกจับกุมดำเนินคดี ณ วันที่ความผิดเกิด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖^๓

อายุขณะกระทำความผิด	2566	
	จำนวน	ร้อยละ
11 ปี	5	0.04
เกิน 12 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี	2,407	19.10
เกิน 15 แต่ไม่ถึง 18 ปี	10,190	80.86

ที่มา : รายงานสถิติคดีประจำปี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(๒) สภาพสังคมที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ ได้แก่

(๒.๑) ครอบครัว ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากสภาพครอบครัวแตกแยกในอัตราที่สูงถึงร้อยละ ๗๑.๗๒ การเป็นครอบครัวเดียวอยู่ในสภาพที่ยากจน ต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาติดตามดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด รวมถึงการที่ผู้ปกครองขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้องสัมพันธ์ภาพในครอบครัวที่มีระยะห่างและการว่างงาน ประกอบอาชีพไม่เป็นกิจจะลักษณะ

(๒.๒) ชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ มีโครงสร้างที่ซับซ้อนและล่อแหลมต่อการกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำ รวมถึงการมีบุคคลแสวงหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน

^๓ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานการกระทำผิดซ้ำ, ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔ แสดงการพักอาศัยของเด็กและเยาวชนกับครอบครัว เปรียบเทียบปีงบประมาณ

พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖

การอยู่อาศัย	2564		2565		2566	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ครอบครัวอยู่ร่วมกัน	5,483	34.58	3,820	29.25	3,563	28.28
ครอบครัวแยกกันอยู่	10,375	65.42	9,239	70.75	9,039	71.72
รวมทั้งหมด	15,855	100	13,059	100	12,602	100

ที่มา : รายงานสถิติคดีประจำปี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

(๒.๓) การเข้าถึงระบบการศึกษาและหลุดจากระบบการศึกษา พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ร้อยละ ๖๗.๘๕ เป็นเด็กและเยาวชนหลุดจากระบบการศึกษาร้อยละ ๓๒.๒ เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ระหว่างการศึกษาเล่าเรียนร้อยละ ๓๕.๒๕ เป็นเด็กและเยาวชนที่ว่างงาน และร้อยละ ๒๒.๑๕ เป็นเด็กและเยาวชนที่ประกอบอาชีพไม่เป็นกิจจะลักษณะ

ตารางที่ ๕ จำแนกอาชีพของเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมเข้าสู่สถานพินิจฯ

อาชีพ	2564		2565		2566	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/ผู้ฝึกงาน	5,445	37.31	4,036	33.10	4,052	32.15
เป็นกิจจะลักษณะ	1,360	9.32	1,346	11.04	1,316	10.44
ไม่เป็นกิจจะลักษณะ	3,332	22.83	2,860	23.46	2,791	22.15
ว่างงาน	4,218	28.90	3,752	30.77	4,443	35.26
ไม่ระบุ	238	1.63	198	1.62	-	-
รวมทั้งหมด	14,593	100	12,192	100	12,602	100

ที่มา : รายงานสถิติคดีประจำปี กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำหรับปัจจัยที่อาจเป็นสาเหตุให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีก ภายหลังสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมได้แก่ ชุมชนสังคมไม่ยอมรับ ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนต่อเพราะฐานะยากจน สถานศึกษาไม่ยอมรับหรือเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่มีงานทำ ไม่มีทุนประกอบอาชีพ ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู ขาดที่พึ่งพิง ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง สภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการติดตามสอดส่องดูแล แก้ไขปัญหา และสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้กลับคืนสู่สังคมใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

๒. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

- ๒.๑ ศึกษาสาเหตุของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของเด็กและเยาวชน
- ๒.๒ ศึกษาสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- ๒.๓ ศึกษาแนวนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๔ ศึกษาแนวทางในการพัฒนาเด็กและเยาวชนเพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการลดโอกาสและแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
- ๒.๕ เสนอแนวทางการใช้ระบบพี่เลี้ยงโดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาและลดโอกาสการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนภายหลังพ้นจากระบบการยุติธรรม

๓. หลักกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓^๔ กำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมดำเนินการและประสานงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรอื่นในการสงเคราะห์ แก้ไข และบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนในระหว่างที่ถูกควบคุมหรือภายหลังปล่อย ตามบทบัญญัติในมาตรา ๓๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓

๓.๒ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑^๕

๓.๒.๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซึ่งมีหน้าที่และอำนาจกำหนดหรือเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเพื่อมิให้กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑

๓.๒.๒ กำหนดให้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนต้องจัดให้มีการติดตามผลการปฏิบัติตัวของเด็กและเยาวชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องในการกลับไปดำรงชีวิตในสังคม และการให้คำแนะนำหรือประสานกับหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบให้การช่วยเหลือต่อไป ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ และประชุมจัดทำแนวทางการติดตามภายหลังปล่อย ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ และพนักงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ รวมทั้งชุมชนหรือบุคคลที่เห็นสมควร เพื่อกำหนดวิธีการติดตามและการให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังการปล่อยตัวให้ตรงตามสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยแนวทางจะต้องได้รับการยินยอมจากเด็ก เยาวชน บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑

^๔ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓, ๒๕๕๓.

^๕ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑.

๓.๓ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖^๖

๓.๓.๑ กำหนดการคุ้มครองเด็กซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรสตามบทนิยามคำว่า “เด็ก” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมีหลักการสำคัญ “การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม”

๓.๓.๒ ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นรองประธานกรรมการ อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้แทนศาลจังหวัด ในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด หรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรมซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการในจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้นไม่มีสถานพินิจ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพละสองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคนและแต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นกรรมการ ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นสตรี ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม คณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดนั้นไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๓.๓.๓ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ด้วย ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

๓.๓.๔ กำหนดให้เด็กในกลุ่มต่อไปนี้ พึงได้รับความคุ้มครองสวัสดิภาพ (๑) เด็กที่ถูกทารุณกรรม (๒) เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด (๓) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งได้แก่เด็กที่ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเห็นว่าควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

๓.๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด^๗

๓.๔.๑ ให้กระทรวงมหาดไทยและกรุงเทพมหานครจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกำหนด โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้เมื่อพ้น ๓๐ วัน นับแต่ประกาศ ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๑๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

^๖ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

แหล่งที่มา: https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1638170189326-511345003.pdf

สืบค้นเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2568

^๗ ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564

แหล่งที่มา: https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/073/T_0001.PDF สืบค้น เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2568

๓.๔.๒ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม ติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และ สงเคราะห์แก่ผู้เข้ารับการรักษา เพื่อให้ผู้เข้ารับการรักษาได้รับการฟื้นฟูสภาพทางสังคม โดยได้รับ บริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่ อาศัยเป็นการชั่วคราว เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ โดยไม่กลับมากระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดอีก ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๑๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๔.๓ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน ป.ป.ส. สนับสนุนและช่วยเหลือการดำเนินการของ หน่วยงานในส่วนที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การศึกษา การติดตามดูแลปัญหาด้านสุขภาพและการให้การ สงเคราะห์อื่นๆ ตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๑๘ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

๓.๔.๔ ให้ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๒) ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคม รวมทั้งการสนับสนุนผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่าน การบำบัดรักษาให้ได้มีที่อยู่อาศัยเป็นการชั่วคราว
- (๓) จำเป็นต่อการดำรงชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา
- (๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้างหรือสถานประกอบการผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่าน การบำบัดรักษาเข้าทำงาน
- (๕) ส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัด ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๑๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย ยาเสพติด

๓.๔.๕ แนวทางการดำเนินการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดในระดับจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานอำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในจังหวัด เพื่อปฏิบัติงานเป็นหน่วยงานกลางรับผิดชอบ ภารกิจ และให้จัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพสังคมในจังหวัดให้ครอบคลุมระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ตามความ เหมาะสมของบริบทพื้นที่

๓.๕ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕^๘

๓.๕.๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๕ ได้วางหลักการเกี่ยวกับการบริหารเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ต้องเป็นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนเพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยสอดคล้องกับหลักการ ดังนี้

^๘ พระราชกฤษฎีกาการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ 2565

แ ห ล ง ที่ ม า : https://web.parliament.go.th/view/82/News_Detail/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8F%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2/158/TH-TH สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

(๑) การพัฒนาแบบองค์รวมซึ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของคน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน การรักษาความสงบเรียบร้อย การสร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่

(๒) การบริหารงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

(๓) การบริหารแผนงาน โครงการ กิจกรรมในโครงการ งบประมาณ และบุคลากรในจังหวัด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติราชการร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นหลัก

(๔) การส่งเสริมและดำเนินการให้เกิดความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ และภาคเอกชนในจังหวัด

(๕) การกระจายอำนาจการตัดสินใจไปสู่ระดับผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และความรวดเร็วในการปฏิบัติราชการ

(๖) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มีความโปร่งใส และมีการตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติราชการ

๓.๕.๒ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถปฏิบัติในกรณี (๑) ประสาน เชื่อมโยง และกำกับให้ส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน ดำเนินการตาม แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัด กลุ่มจังหวัดให้บรรลุผลสำเร็จ (๒) บริหารงบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัดและควบคุมดูแลการบริหารงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ในเขตจังหวัดให้เกิดการบูรณาการ และ (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง รวมทั้งสามารถจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างยั่งยืน

๓.๖ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการการแต่งตั้งคณะกรรมการ พัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.)^๔

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) เป็นกลไกขับเคลื่อนงานกระทรวง ยุติธรรม โดยถ่ายทอดภารกิจจากส่วนกลางลงไปบูรณาการในพื้นที่ผ่านยุติธรรมจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวก ยุติธรรมและประสานความร่วมมือในจังหวัด รวมทั้งดำเนินการแก้ไขฟื้นฟู ติดตาม ดูแล ช่วยเหลือ และ สงเคราะห์ผู้กระทำความผิดในชุมชน ทั้งนี้ องค์ประกอบของ กพยจ. ในแต่ละพื้นที่กำหนดให้มีผู้ว่าราชการ จังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในพื้นที่เป็น คณะกรรมการ และให้ยุติธรรมจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

๓.๗ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาคของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม

สำนักงานยุติธรรมจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

^๔ สำนักงานกิจการยุติธรรม. คู่มือคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๓).

๓.๗.๑ เป็นผู้แทนกระทรวงยุติธรรมในส่วนภูมิภาค รวมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่มีหน่วยงานในสังกัด

๓.๗.๒ จัดทำแผนปฏิบัติราชการกระทรวงยุติธรรมระดับจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด

๓.๗.๓ บูรณาการด้านการบริหารจัดการกระบวนการยุติธรรมและเสริมสร้างความยุติธรรมทางสังคมในพื้นที่จังหวัด

๓.๗.๔ ดำเนินงานกองทุนยุติธรรมระดับจังหวัด

๓.๗.๕ พัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในภารกิจของกระทรวงยุติธรรม ศูนย์ยุติธรรมชุมชน และอาสาสมัครศูนย์ยุติธรรมชุมชน รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

๓.๗.๖ ให้คำปรึกษาทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งให้ข้อมูลงานบริการของส่วนราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม

๓.๗.๗ รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ และรับแจ้งเบาะแสการกระทำผิดกฎหมาย การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น การส่งเรื่องและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการติดตามผล และการรณรงค์ผลการดำเนินงาน

๓.๗.๘ ปฏิบัติงานร่วมมือกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๓.๘ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑^{๑๐}

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ซึ่งมีนายอำเภอเป็นประธานกรรมการ ผู้ว่าราชการจังหวัดและพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์เป็นที่ปรึกษา (ข้อ ๗) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ใช้พื้นที่เป็นฐาน ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงและได้รับการดูแลทั้งด้านสุขภาพและสังคม ส่งผลให้เกิดสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มที่ขาดความสามารถในการปกป้องสิทธิประโยชน์ของตนเอง เนื่องจากขาดอำนาจ การศึกษา ทรัพยากร ความเข้มแข็ง มีความเสี่ยงสูงที่จะถูกคุกคามจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น สุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติทางธรรมชาติ โรคอุบัติใหม่ เป็นต้น

๔. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ การฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดในประเทศญี่ปุ่น

๔.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานและรูปแบบการฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดในประเทศญี่ปุ่น

^{๑๐} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑

แหล่งที่มา: <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/๒๕๖๑/E/๐๕๔/๑.PDF> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

ประเทศญี่ปุ่นแม้จะมีปัญหาอาชญากรรมแต่ก็มีอัตราที่ไม่สูงมาก โดยพื้นฐานจะมีปัญหาแตกต่างจากประเทศไทย คือเรื่องของการมีพฤติกรรมอันเป็นอันธพาลในหมู่เด็กและเยาวชน (Delinquency) และปัญหาอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ (Elderly Crime)

๔.๑.๒ แนวคิดทางกฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่น

(๑) ตามกฎหมายของประเทศญี่ปุ่น เน้นให้ดำเนินการกับเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้มาตรการคุ้มครอง (Protective Measure) เพื่อแก้ไขพฤติกรรมและปรับปรุงสภาพแวดล้อม^{๑๑} โดยใช้การจัดการแบบผสมระหว่างกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระบบสวัสดิการ และระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าประสงค์ในการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าที่จะใช้วิธีการลงโทษ^{๑๒}

(๒) มีแนวคิดเพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสม (Sound Development) และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลัก Parents Patriae Doctrine ซึ่งมีหลักคิดว่า รัฐถือเป็นพ่อแม่ของเด็ก ถ้าบิดามารดาโดยกำเนิดไม่สามารถทำหน้าที่เลี้ยงดูให้การศึกษาได้ ก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องทำหน้าที่นั้นแทน^{๑๓}

(๓) ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๔๙๑ จะครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชน ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มแรก คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่อายุตั้งแต่ ๑๔ ปี ขึ้นไป จนถึง ๒๐ ปี และกระทำผิดต่อกฎหมายอาญา

กลุ่มที่สอง คือ กลุ่มที่อายุน้อยกว่า ๑๔ ปี ที่กระทำความผิดกฎหมายอาญา

กลุ่มที่สาม คือ กลุ่มที่มีแนวโน้มว่าอาจจะมีพฤติกรรมที่เป็นอันธพาลหรือละเมิดต่อกฎหมาย (Pre-delinquent Juveniles) มีลักษณะดังนี้ (ก) มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับการปกครองดูแลจากผู้ปกครอง (ข) ไม่พักอาศัยอยู่ที่บ้านโดยไม่มีเหตุอันสมควร (ค) เข้าคลุกคลีกับบุคคลที่มีลักษณะนิสัยเป็นอาชญากร ผิดศีลธรรม หรือมีชื่อเสียงที่ไม่ดี (ง) มีแนวโน้มที่จะทำให้เสียหายแก่ศีลธรรมอันดีของตนหรือผู้อื่น

(๔) เมื่อศาลครอบครัวยุติพิจารณาและมีคำสั่งใช้มาตรการคุ้มครอง อาจมีคำสั่งได้ ๓ ลักษณะ คือ (ก) ให้คุมประพฤติ (ข) ส่งตัวให้ศูนย์ดูแลเด็ก (Children's Nursing Home) หรือศูนย์ช่วยเหลือการพึ่งพาตนเองของเด็ก (Children's Self-reliance Support Facility) ซึ่งอยู่ในระบบสวัสดิการและสาธารณสุข หรือ (ค) อาจส่งไปยังโรงเรียนฝึกอบรมเยาวชน (Juvenile Training School) ซึ่งอยู่ในความดูแลของกระทรวงยุติธรรม^{๑๔}

๔.๑.๓ ระบบการบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนของประเทศญี่ปุ่น

^{๑๑} Juveniles Act 1948

Article 1 “The purpose of this Act is to promote the healthy upbringing of juveniles, while correcting personality flaws and modifying the environment of delinquent juveniles through rehabilitation measures, and implementing special measures for juvenile criminal cases.”

^{๑๒} Tokikazu Konishi, History, Aim and Structure of the Juvenile Justice System in Japan (2019)

^{๑๓} เรื่องเดียวกัน

^{๑๔} Toshihiro Kawaide, The Basic Principle and Revision of the Juvenile Act (2017).

(๑) ระบบทัณฑสถานสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ บ้านสำหรับคัดแบ่งประเภทของเด็กและเยาวชน (Juvenile Classification Home) กับโรงเรียนฝึกอาชีพ (Juvenile Training School)^{๑๕}

(๒) ระบบการคุมประพฤติของประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะพิเศษ ประกอบด้วยเจ้าพนักงานคุมประพฤติ (Professional Probation Officers, PPOs) ประมาณ ๕๐๐ คน กับอาสาสมัครคุมประพฤติ (Voluntary Probation Officers, VPOs) ในชุมชนประมาณ ๔๗,๐๐๐ คน ทำงานร่วมกัน^{๑๖} เน้นการใช้ชุมชนบำบัดและความร่วมมือของหน่วยงานต่าง ๆ (Multi-agency and Community-based Treatment)

(๓) การมีส่วนร่วมของชุมชนภาคเอกชน เช่น การจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี (Halfway House) โดยอาสาสมัครภาคเอกชน เพื่อช่วยเหลือในเรื่องที่อยู่อาศัยแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการปล่อยตัว อย่างไรก็ตาม บ้านกึ่งวิถีมักจะไม่รับผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะความลำบาใจของผู้อยู่อาศัยในชุมชน ทำให้ภาครัฐต้องตั้งศูนย์ National Centres for Offender Rehabilitation เข้ามาแก้ไข้ปัญหา^{๑๗} นอกจากนี้ยังมีองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ ที่ช่วยเหลือการบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำความผิดอีก เช่น The Woman's Association for Rehabilitation, Big Brothers and Sisters Association หรือ Co-operative Employer ซึ่งเป็นองค์กรนายจ้างที่ยินดีจะจ้างผู้กระทำความผิดเข้าทำงาน

๔.๒ ระบบพี่เลี้ยง

๔.๒.๑ พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๔^{๑๘} กำหนดว่า ในวันที่รับตัวเด็กและเยาวชนเข้าใหม่ในสถานที่ควบคุม ให้เจ้าพนักงานพินิจจัดทำข้อมูลการรับตัว สมุดประจำตัวเด็กและเยาวชน ชี้แจงสิทธิ หน้าที่ กฎ ระเบียบของสถานที่ควบคุม และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตนระหว่างอยู่ในสถานที่ควบคุมให้เด็กและเยาวชนทราบ รวมทั้งจัดให้มีบุคลากรทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและให้คำปรึกษาแก่เด็กและเยาวชน

๔.๒.๒ แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน^{๑๙} ได้กำหนดให้มีครูที่ปรึกษาในศูนย์ฝึกและอบรมซึ่งเป็นบุคคลที่เด็กและเยาวชนไว้วางใจ ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณี โดยการให้คำปรึกษา แนะนำ ตักเตือน ให้กำลังใจ และดูแลเด็กและเยาวชนรายบุคคลอย่างใกล้ชิด จะช่วยให้เด็กและเยาวชนรู้สึกมั่นคงปลอดภัยและมีแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษายังมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามแนวทางการฝึกอบรมตั้งแต่รับตัวกระทั่งได้รับการปล่อยตัว และร่วมติดตามหลังปล่อย เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการติดตามการประเมินผลการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู และการรายงานผลการฝึกอบรมให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามระยะเวลาที่กำหนด บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษามี ๓ ด้าน ดังนี้

(๑) ด้านการดูแลเด็กและเยาวชน

^{๑๕} Koji Yoshimura, Institutional Corrections in Japan (Juvenile Correctional Institutions) (2016).

^{๑๖} Andrew Watson, An Enlarged Role for Probation in Japan to Reduce Drug Offending (2017).

^{๑๗} เรื่องเดียวกัน

^{๑๘} อ้างแล้วใน ๔

^{๑๙} กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๖.

(๒) ด้านเอกสารและการจัดการ

(๓) ด้านการประสานงานและอื่นๆ

๔.๒.๓ ขั้นตอนการปฏิบัติงานครูที่ปรึกษา

(๑) การรับเด็กและเยาวชนเข้ากลุ่มครูที่ปรึกษา

(๒) การศึกษาข้อมูลเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล

(๓) การจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษา

(๔) การกำกับติดตามผลการฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

(๕) การรายงานผลการฝึกอบรม

๕. ระเบียบวิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นบทกฎหมายของประเทศไทย กฎหมายต่างประเทศ เอกสารวิจัย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ปัจจุบัน ศึกษาข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในระหว่างรับโทษและภายหลังจากที่พ้นจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนและลดโอกาสหรือป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

๖. บทวิเคราะห์

๖.๑ สาเหตุและผลกระทบของปัญหา

จากการกำหนดประเด็นในการศึกษาและการศึกษาข้อมูลทบทวนแนวคิดและกฎหมาย รวมทั้งระเบียบที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมนั้น เนื่องจากปัจจัยเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ที่สอดคล้องกับช่วงอายุการพัฒนาร่างกายของวัยรุ่น ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพสังคมที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ ได้แก่ ครอบครัว ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการหล่อหลอมความคิดและพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มาจากสภาพครอบครัวแตกแยก การเป็นครอบครัวเดี่ยวอยู่ในสภาพที่ยากจน ต้องประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาติดตามดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด รวมถึงการที่ผู้ปกครองขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่ถูกต้อง สัมพันธภาพในครอบครัวที่มีระยะห่างและการว่างงาน ประกอบอาชีพไม่เป็นกิจจะลักษณะ ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชนที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ ซึ่งมีโครงสร้างที่ซับซ้อนและล่อแหลมต่อการกระทำความผิดหรือการกระทำผิดซ้ำ รวมถึงการมีบุคคลแสวงหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจะได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู เรียนวิชาสามัญ เรียนวิชาชีพหรือฝึกอบรม การอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ จิตใจ และพฤติกรรม ไปในทางที่ดี เมื่อได้รับการปล่อยตัวกลับคืนสู่สังคมสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขไม่หวนกลับไปกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีก

จากรายงานสถิติการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ข้อมูลระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๖ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนดังกล่าว ปรากฏว่าเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมในฐานะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู

ตามสภาพปัญหา รวมทั้งได้รับการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติดให้โทษด้วย เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการยุติธรรมแล้ว พบว่ามีการกระทำผิดซ้ำทั้งในระยะเวลาการติดตามในปีที่ ๑ ปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ถึงแม้ว่าจำนวนการกระทำผิดซ้ำจะมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในระหว่างที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมและมีกระบวนการติดตามภายหลังสิ้นสุดกระบวนการยุติธรรมแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นจำนวนที่ค่อนข้างมาก ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน สังคมจะได้รับผลกระทบโดยรวมในด้านความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ประเทศชาติต้องสูญเสียโอกาสจากคุณค่าและพลังสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าว จากข้อมูลข้างต้นการติดตามช่วยเหลือประคับประคองเมื่อเด็กและเยาวชนกลับคืนครอบครัวย่อมมีความสำคัญ หากกลับไปอาศัยอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมแบบเดิม ไม่ได้มีการติดตามช่วยเหลือ สิ่งแวดล้อมเดิมอาจหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำได้อีก

๖.๒ แนวทางการแก้ไขปัญหาคู่กรณีที่มีอยู่ในปัจจุบัน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ออกระเบียบกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนว่าด้วยแนวทางการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย แนวทางการติดตามภายหลังปล่อย การสงเคราะห์ช่วยเหลือ และการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีกระบวนการติดตามให้การช่วยเหลือสงเคราะห์เพียงระยะ ๑ ปี โดยพิจารณาประเมินจากปัจจัยปกป้องต่อการกระทำผิดซ้ำ ๕ ประการ ตามแนวคิด Good Live Model ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาหรือมีการประกอบอาชีพที่เหมาะสมตามความถนัดหรือความสนใจ มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งและปลอดภัย มีสัมพันธภาพที่ดีกับ ครอบครัวและชุมชน มีการคบเพื่อนที่ดี และมีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ในพื้นที่มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามบทบาทภารกิจของแต่ละหน่วย และมีภาคีเครือข่ายภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินการในกระบวนการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจะมีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนตามสภาพปัญหา สภาพการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ยังขาดการประสานหรือการแบบบูรณาการในเชิงนโยบายระหว่างหน่วยงานระดับพื้นที่ ขาดผู้รับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนดำเนินงาน เป็นการทำงานในลักษณะแยกส่วนกันคนละด้านแตกต่างกันไปตามภารกิจและงบประมาณที่แต่ละหน่วยงานได้รับมาบริหาร การบูรณาการข้ามหน่วยงานยังถือเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาอุปสรรค รวมทั้งระยะเวลาในการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยของเจ้าพนักงานพินิจมีระยะเวลา ๑ ปี เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว หากเด็กและเยาวชนยังไม่มีความเข้มแข็ง ยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และไม่มีหน่วยงานใด หรือภาคีเครือข่ายใดเข้ามาให้ความช่วยเหลือต่อ โอกาสที่เด็กและเยาวชนจะกลับไปกระทำผิดซ้ำก็เกิดขึ้นได้

๖.๓ นวัตกรรมแก้ไขปัญหาคู่กรณี

การประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาและลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังพ้นจากกระบวนการยุติธรรม

กลุ่มการเวกได้ศึกษาแนวคิดข้อมูลและรูปแบบการฟื้นฟูเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเน้นให้ดำเนินการกับเยาวชนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายภายใต้มาตรการคุ้มครอง (Protective Measure)

เพื่อแก้ไขพฤติกรรมและปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยใช้การจัดการแบบผสมระหว่างกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน ระบบสวัสดิการ และระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีเป้าประสงค์ในการให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนมากกว่าที่จะใช้วิธีการลงโทษ เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถที่จะนำมาปรับใช้ในบริบทของประเทศไทยได้ โดยการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังพ้นจากระบบการยุติธรรมหรือภายหลังปล่อยตัวโดยใช้กลไกทางกฎหมายเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ เห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ มีหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายสำคัญที่จะขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ได้จำนวน ๓ ฉบับ^{๒๐} ได้แก่

(๑) กลไกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖

กลไกดังกล่าวใช้สำหรับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส นอกจากนี้ กฎกระทรวงได้ให้การคุ้มครองเด็กที่มีความเสี่ยงที่จะกระทำความผิด รวมทั้งนโยบายของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่จะให้การช่วยเหลือครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวในการดูแลเด็กซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว จึงสามารถนำกลไกตามกฎหมายคุ้มครองเด็กโดยผ่านคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัดมาใช้ในการติดตาม สงเคราะห์ และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนไปจนกว่าจะมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ อีกทั้ง กลไกการคุ้มครองเด็กยังเป็นกลไกหนึ่งที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ใช้ในการขับเคลื่อนโครงการบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน ซึ่งเน้นการดำเนินการแบบบูรณาการกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนาคนทุกช่วงวัย อันจะทำให้เด็กและเยาวชนได้รับการติดตามภายหลังปล่อยในปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ได้รับการดูแลช่วยเหลือ

(๒) กลไกตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ตามที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมเพื่อติดตาม ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์แก่ผู้ติดยาเสพติด หรือผู้เข้ารับการบำบัดรักษาให้ได้รับบริการด้านสวัสดิการสังคม การสังคมสงเคราะห์ที่จำเป็นและเหมาะสม รวมทั้งช่วยเหลือสนับสนุนให้มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว เพื่อให้บุคคลดังกล่าวสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้โดยไม่กลับมากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ดังนั้น ศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามกลไกของกฎหมายยาเสพติดนี้ จึงเป็นอีกเครือข่ายหนึ่งในการบูรณาการการติดตาม สงเคราะห์ และช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดและพ้นจากการติดตามดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนไปแล้ว ให้ได้รับการดูแล สงเคราะห์ช่วยเหลือต่อไปในปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ได้ภายหลังปล่อยตัว ศูนย์ฟื้นฟูทางสังคมตั้งอยู่ในชุมชนระดับอำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้านตามบริบทของพื้นที่เป็นหน่วยทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิด ในการนำครอบครัวและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบำบัดรักษาและติดตาม ดูแล และช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ซึ่งชุมชนนั้นจะมีแหล่งทรัพยากรทางสังคมที่สามารถนำมาช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กและเยาวชนได้อย่างรวดเร็วและตอบสนองต่อสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนได้มากที่สุด

(๓) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

มาตรา ๗ การบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ต้องเป็นไปตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อความผาสุกของประชาชนในพื้นที่ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การอำนวยความสะดวกและตอบสนอง

^{๒๐} พันจ่าตรีพงษ์พันธ์ แก้วพิมพ์. ผลงานรายบุคคล เรื่องแนวทางการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวโดยใช้กลไกกฎหมาย. วิทยาลัยนักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๖๗.

ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะรับรู้ข้อมูลและปัญหาของหน่วยงานอื่นที่มาปฏิบัติงานในจังหวัดตั้งแต่ต้น จนถึงการทำงานที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่และมีการทำงานที่เน้นเรื่องประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๗ ให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถปฏิบัติในกรณี (ก) ประสาน เชื่อมโยงและกำกับให้ส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน และภาคธุรกิจเอกชน ดำเนินการตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด กลุ่มจังหวัดให้บรรลุผลสำเร็จ (ข) บริหารงบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และ (ค) ส่งเสริมและสนับสนุนภาคประชาสังคมให้มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างยั่งยืน จากหลักการสำคัญของพระราชกฤษฎีกานี้ สามารถนำมาเป็นกลไกในการส่งเสริม พัฒนา และลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังพ้นจากกระบวนการยุติธรรมได้ โดยดำเนินการคู่ขนานกับการติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังพ้นจากกระบวนการยุติธรรม หรือภายหลังปล่อยตัวของเจ้าพนักงานพินิจ และดำเนินการต่อไปได้แม้การติดตามภายหลังปล่อยตัวของเจ้าพนักงานพินิจจะสิ้นสุดลงเมื่อครบกำหนด ๑ ปี จึงเป็นการดำเนินการแบบไร้รอยต่อ

นอกจากนี้ ได้นำเอาระบบพี่เลี้ยงซึ่งทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาในระหว่างที่เด็กและเยาวชนถูกควบคุมตัว ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลให้เด็กและเยาวชนปฏิบัติตามแนวทางการฝึกอบรมตั้งแต่รับตัวกระทั่งได้รับการปล่อยตัว และร่วมติดตามภายหลังปล่อย เพื่อให้การแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มาประยุกต์ใช้กับเด็กและเยาวชนภายหลังได้รับการปล่อยตัวคู่ขนานกับการดำเนินงานติดตามภายหลังปล่อยของเจ้าพนักงานพินิจตั้งแต่ปีแรกที่เยาวชนได้รับการปล่อยตัว และดำเนินการต่อเนื่องไปถึงแม้ว่าจะพ้นระยะเวลาติดตามของเจ้าพนักงานพินิจซึ่งติดตาม ๑ ปี ทั้งนี้ เพื่อเชื่อมโยงเด็กและเยาวชนให้ได้รับการบริการของภาครัฐและเครือข่ายภาคประชาสังคมและเอกชนซึ่งบูรณาการในระดับพื้นที่เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามสภาพปัญหา การนำเอาระบบพี่เลี้ยงดังกล่าวมาประยุกต์ใช้เป็นกลไกหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเชื่อมต่อและส่งเสริมสนับสนุนการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวได้

๗. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากบทวิเคราะห์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการสนับสนุนให้เกิดแนวทางการจัดการแบบผสมระหว่างกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนและระบบสวัสดิการของรัฐ โดยการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังพ้นจากกระบวนการยุติธรรมหรือภายหลังปล่อยตัวโดยใช้กลไกทางกฎหมายและการประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาและลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนซึ่งเคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษภายหลังพ้นจากกระบวนการยุติธรรม โดยสรุปแนวทางในการขับเคลื่อนดังนี้

ระดับนโยบาย (พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะกรรมการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามมาตรา ๕ (๕) กำหนดหรือเสนอแนะแนวทางการติดตามช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและเยาวชนภายหลังพ้นกระบวนการ ยุติธรรม			
- กลไกตาม พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖	ระดับ จังหวัด	นโยบายขับเคลื่อนตามแนวทางบูรณาการระดับพื้นที่ ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังพ้น กระบวนการยุติธรรม/การติดตามประเมินผล	ครบ ระยะเวลา ๑-๓ ปี
		ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้แทนกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน	
- พระราช กฤษฎีกาว่าด้วย การบริหารงาน เชิงพื้นที่แบบ บูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕	ระดับ อำเภอ	สนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อน (แนวทางการบูรณา การในระดับพื้นที่/จัดทำแผนระดับอำเภอ	ติดตาม ระยะเวลา ๑- ๒-๓ ปี
		นายอำเภอ/สาธารณสุขอำเภอ/ผู้นำท้องถิ่น/ประธาน อส.พม./ศูนย์ยุติธรรมระดับอำเภอ/ผอ.สถานพินิจฯ/ ผอ.ศูนย์ฝึกฯ	
- ประมวล กฎหมายอาญา	ระดับ ตำบล	รับข้อมูลเด็กและเยาวชน จัดระบบการติดตามให้ ความช่วยเหลือ (ประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงต่อเนื่อง)	
		ปลัดอำเภอประจำตำบล ปลัด อบต./ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น สกร. อสม. อส.พม. ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล/ เจ้าหน้าที่สถานพินิจฯ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกฯ ร่วมกับ เครือข่ายภาคประชาสังคม ภาคเอกชน	
กฎหมายอาญา		หน่วยงานกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ระดับพื้นที่) ศูนย์ข้อมูลการประสานบูรณาการติดตามช่วยเหลือให้ตรงกับสภาพปัญหา และความจำเป็นของเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี (ประยุกต์ใช้ระบบ พี่เลี้ยงคู่ขนาน)	ติดตาม ระยะเวลา ๑- ๑ ปี

การประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยง ควรจัดทำขึ้นภายใต้แนวทางการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว โดยใช้กลไกกฎหมายเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ในระดับตำบล ซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยปลัดอำเภอประจำตำบล ปลัด อบต./ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น สกร. อสม. อส.พม. ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล เจ้าหน้าที่สถานพินิจ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันจัดทำระบบพี่เลี้ยง โดยนำเอารูปแบบการปฏิบัติหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง เป็นครูที่ปรึกษาของเด็กและเยาวชนขณะถูกควบคุมตัวเพื่อฝึกอบรมในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมาประยุกต์ใช้ โดยให้มีบทบาทหน้าที่ด้านการดูแลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังได้รับการปล่อยตัว ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดการ และด้านการประสานงานและอื่น ๆ เพื่อให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือตามสภาพปัญหา

ระบบพี่เลี้ยง ประกอบด้วย

(๑) การรับข้อมูลเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังจากได้รับการปล่อยตัวจากเจ้าพนักงานพินิจที่ทำหน้าที่ในการติดตามภายหลังปล่อย หรือจากการที่เด็กและเยาวชนและครอบครัวเข้าไปหาเอง หรือมีการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ หรือแอปพลิเคชัน

(๒) ศึกษาข้อมูลเด็กและเยาวชนเป็นรายบุคคล จากข้อมูลการส่งต่อของเจ้าพนักงานพินิจ และจากการให้คำปรึกษาเด็ก เยาวชน และครอบครัวที่เข้าพบตามช่องทางต่าง ๆ

(๓) ประชุมทีมผู้ปฏิบัติหน้าที่พี่เลี้ยงซึ่งประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล วางแผนการสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา และมอบให้อยู่ในความดูแลของพี่เลี้ยงผู้รับผิดชอบ ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคประชาสังคม (อาสาสมัครต่าง ๆ ในพื้นที่) หรือเอกชน ตามสภาพปัญหา

(๔) พี่เลี้ยงติดตามให้มีการดำเนินการตามแผนการสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ

(๕) ประเมินและสรุปผลการดำเนินการสงเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ

การประยุกต์ใช้ระบบพี่เลี้ยงดังกล่าว เป็นการใช้ทรัพยากรมนุษย์ในการแก้ไขปัญหาให้กับทรัพยากรมนุษย์ด้วยกัน เพื่อให้ระบบพี่เลี้ยงสามารถเป็นที่พึ่งพาให้กับเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดภายหลังจากได้รับการปล่อยตัว โดยใช้เทคโนโลยีในรูปแบบระบบออนไลน์ หรือแอปพลิเคชัน คู่ขนานกับการใช้ทรัพยากรมนุษย์ เพื่อพัฒนา และลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำ ของเด็กและเยาวชนลงได้ ภายหลังพ้นจากระบบยุติธรรม ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายใต้การบูรณาการการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัว โดยใช้กลไกกฎหมายเพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาในระดับพื้นที่ โดยในระดับจังหวัดนำโดยผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดไว้ในแผนระดับจังหวัด ในระดับอำเภอนำโดยนายอำเภอจัดทำแผนระดับอำเภอสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อน ในระดับตำบลซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยปลัดอำเภอ ประจำตำบล ปลัด อบต./ผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น สกร. อสม. อส.พม. ศูนย์ยุติธรรมชุมชนตำบล เจ้าหน้าที่สถานพินิจ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ร่วมกับเครือข่ายภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ร่วมกันจัดทำระบบพี่เลี้ยงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และขับเคลื่อนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ที่จะขับเคลื่อนไปสู่การแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างยั่งยืนต่อไป

๘. บรรณานุกรม (อ้างอิง)

เอกสารภาษาไทย

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. รายงานการกระทำผิดซ้ำ, ๒๕๖๗.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชน และครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓, ๒๕๕๓.

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. พระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชน พ.ศ. ๒๕๖๑, ๒๕๖๑.

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖

แหล่งที่มา: https://www.dcy.go.th/public/mainWeb/file_download/1638170189326-511345003.pdf

สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.๒๕๖๔

แหล่งที่มา:https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2564/A/073/T_0001.PDF สืบค้น เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

พระราชกฤษฎีกาการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ ๒๕๖๕

แหล่งที่มา:https://web.parliament.go.th/view/82/News_Detail/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%81%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8F%E0%B8%B5%E0%B8%81%E0%B8%B2/158/TH-TH สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

สำนักงานกิจการยุติธรรม. คู่มือคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมระดับจังหวัด (กพยจ.) ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๗). ๒๕๖๗

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระดับพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๖๑

แหล่งที่มา:<https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/E/054/1.PDF> สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๘

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษาศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๖.

พันจ่าตรีพงษ์พันธ์ แก้วพิมพ์. ผลงานรายบุคคล เรื่องแนวทางการบูรณาการระดับพื้นที่ในการติดตามช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวโดยใช้กลไกกฎหมาย. วิทยาลัยนักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ., ๒๕๖๗.

เอกสารภาษาต่างประเทศ

Juveniles Act 1948

Tokikazu Konishi. History, Aim and Structure of the Juvenile Justice System in Japan (2019)

Toshihiro Kawaide. The Basic Principle and Revision of the Juvenile Act (2017).

Koji Yoshimura. Institutional Corrections in Japan (Juvenile Correctional Institutions) (2016).

Andrew Watson. An Enlarged Role for Probation in Japan to Reduce Drug Offending (2017).